

УДК 329.78

DOI: 10.31732/2663-2209-2020-57-44-49

ПРОСУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ І СТАНДАРТІВ ЄС У СФЕРІ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ

Савельєв Є.В.¹, Шарова О.С.²

¹ аспірант, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, вул. Табірна 30-32, 03113, Україна, тел.: (093)-585-47-89, email.: evgen.savelyev@a.krok.edu.ua, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7441-2938>

² к.т.н., доцент кафедри бізнес адміністрування та управління проектами, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, вул. Табірна 30-32, 03113, Україна, тел.: (044)-455-5707, email.: elenash@livekrokedu.onmicrosoft.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5311-1741>

PROMOTING THE VALUES AND STANDARDS OF THE EUROPEAN UNION IN THE FIELD OF YOUTH POLICY IN EUROPEAN COUNTRIES

Saveliev Y.¹, Sharova O.²

¹ postgraduate student, "KROK" University, Kyiv, st. Tabirna 30-32, 03113, Ukrain. tel.: (093) 585-47-89, email.: evgen.savelyev@a.krok.edu.ua. ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7441-2938>

² PhD (Technical), associate professor of business administration and project management department, "KROK" University, Kyiv, st. Tabirna 30-32, 03113, Ukrain. tel.: (044)-455-5707, email.: elenash@livekrokedu.onmicrosoft.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5311-1741>

Анотація. Робота з молоддю сприяє індивідуальному та соціальному зростанню через діяльність, завдяки якій молодь здобуває важливі навички та компетенції. Її було включено в законодавчі акти, урядові програми та практику на місцях. Проте з 1990-х років робота з молоддю зазнає все більшого тиску й має доводити свою цінність. Народна підтримка роботи з молоддю почала залежати від результатів, які вона демонструє. Роботу з молоддю помістили в категорію: «Перспективна, але недоведена». У нещодавньому звіті ЄС про роботу з молоддю в Європі (2014 р.) говориться: «У даний момент загальна нестача даних та надійної оцінки перешкоджає цьому сектору демонструвати ефективність». Ця заява вказує на зміни у сприйнятті: робота з молоддю повинна науково довести свої результати, щоб заслужити легітимацію та підтримку. У статті проаналізовано просування цінностей і стандартів Ради Європи в сфері молодіжної політики. Досліджено стан сучасного сектору молодіжної політики в Європі. Розглянуто стандарти, а саме: Знак якості Ради Європи для молодіжних центрів, як інструмент заохочення та покращення роботи молодіжних центрів. Дослідження просування цінностей і стандартів Ради Європи в сфері молодіжної політики розглянуто на прикладі міст лідерів щодо впровадження підходу молодіжних центрів, а саме Будапешту та Страсбурга. Метою дослідження є аналіз методів роботи, просування цінностей і стандартів Ради Європи, їх досвіду для подальшого впровадження в українських реаліях. Інформація цієї публікації – досвід забезпечення якості, набутим деякими членами ЄКМК (Європейська Конференція Молодіжних Клубів) у цій новій галузі, з організаціями, що надають послуги населенню. Почати аналізувати ці різні підходи для того, аби порівняти, що є спільним і що є відмінним у різних методах. Кінцева мета полягає у забезпеченні якості послуг з участю молоді на якомога вищому рівні, а також того, щоб ці послуги продовжували задовольняти потреби молодих людей у розвитку необхідних їм навичок та якостей, щоб, стаючи дорослими, вони б могли жити щасливим і повноцінним життям. Автором проаналізовано та висвітлено Європейський досвід в розвитку молодіжної політики щодо просування цінностей і стандартів з метою подальшого впровадження в Україні та розвитку державної молодіжної політики.

Ключові слова: молодіжна політика, молодіжні центри, Рада Європи, знак якості Ради Європи для молодіжних центрів, молодь, політика, неформальна освіта.

Формул.: 0, рис.: 0, табл.: 0, бібл.: 3

Annotation. Working with young people fosters individual and social growth through activities that help young people acquire important skills and competences. It has been incorporated into legislation, government programs and field practices. However, youth work has been under increasing pressure since the 1990s and must prove its value. People's support for youth work has begun to depend on the results it demonstrates. Work with young people was placed in the category: "Promising, but not completed". A recent EU report on youth work in Europe (2014) states: "At present, a general lack of data and a reliable assessment prevents this sector from demonstrating effectiveness." This statement points to a change in perception: youth work must scientifically prove its results in order to earn legitimacy and support. The article is analyzed the promotion of the Council of Europe's values and standards in the field of youth

policy. The current state of the youth policy sector in Europe is examined. The standards, namely the Council of Europe Quality Mark for Youth Centers, have been considered as a tool to promote and improve the work of youth centers. The study of the promotion of the Council of Europe's values and standards in the field of youth policy is examined on the example of cities of leaders in implementing the approach of youth centers, namely Budapest and Strasbourg. The purpose of the study is to analyze methods of work, promotion of the Council of Europe's values and standards, their experience for further implementation in Ukrainian realities. The information in this publication is the quality assurance experience acquired by some members of EYCC (European Youth Clubs Conference) in this new field, with organizations providing services to the general public. To start analyzing these different approaches in order to compare what is common and what is different in different methods. The ultimate goal is to provide quality services for young people at the highest possible level, as well as to ensure that these services continue to meet the needs of youth to develop the skills and qualities they need so that they can, as adults, live a happy and fulfilling life. The author analyzes and highlights the European experience in the development of youth policies to promote values and standards.

Key words: youth politics, youth centers, Council of Europe, council of Europe Quality mark for youth centers, youth, politics, non-formal education.

Formulas: 0, *fig .:* 0, *tab .:* 0, *bibl .:* 3

Постановка проблеми. У багатьох країнах робота з молоддю має відносно довгу та вже сформовану історію. Головний аргумент – робота з молоддю корисна для наших дітей. Вона стала курсом, заснованим на цінностях. Робота з молоддю сприяє індивідуальному та соціальному зростанню через діяльність, завдяки якій молодь здобуває важливі навички та компетенції. Її було включено в законодавчі акти, урядові програми та практику на місцях. Проте з 1990-х років робота з молоддю зазнає все більшого тиску й має доводити свою цінність. Народна підтримка роботи з молоддю почала залежати від результатів, які вона демонструє. Роботу з молоддю помістили в категорію: «Перспективна, але недоведена». У нещодавньому звіті ЄС про роботу з молоддю в Європі (2014 р.) говориться: «У даний момент загальна нестача даних та надійної оцінки перешкоджає цьому сектору демонструвати ефективність». Ця заява вказує на зміни у сприйнятті: робота з молоддю повинна науково довести свої результати, щоб заслужити легітимацію та підтримку. Протягом останніх 10–15 років, як не дивно, у Європі з'являється все більше і більше консервативних урядів, що часто стають ще більш правими через масове виникнення правих популістських партій. Це має безпосередній вплив на національну та міжнародну молодіжну політику. Основний наголос змістився від надання можливості всім молодим людям бути активними громадянами та сприяння неформальному навчанню до покращення

можливостей працевлаштування молоді, розробки заходів для покоління НЕЕТ (молодь, що не вчиться й не працює), а також оцінки ефективності та якості роботи з молоддю. У певному сенсі відбулася заміна молодіжної програми Ради Європи з прав людини на економічний порядок денний ЄС [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Масштабні міжнародні дослідження показують, що у сфері роботи з молоддю оцінка її ефективності відбувається досить повільно в порівнянні з багатьма іншими службами (Дюрлак Дж., Магоні Дж., Бонерт А. та Паренте М., 2010; Маттео М., Кемпбел-Паттон С., 2008; Діксон, Вігерс та Ньюман, 2013) [2].

Формулювання цілей статті. Метою статті є просування цінностей і стандартів ЄС у сфері молодіжної політики в країнах Європи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Просування освітньої філософії та підходів, що застосовуються в Європейських молодіжних центрах в державах-членах Ради Європи та за межами цього простору, є пріоритетом Директорату у справах молоді та спорту з 1990-х років. Протягом цих років багато держав-членів виступали з пропозицією щодо створення Європейського молодіжного центру у себе в країні, але Рада Європи не змогла взяти на себе управління і витрати по утриманню інших Європейських молодіжних центрів на додаток до центрів у Страсбурзі та Будапешті. У той же час, молодіжний сектор Ради Європи хотів би підтримати

ініціативи державних органів, які черпають натхнення і демонструють прихильність освітній та політичній філософії Європейських молодіжних центрів [1].

Європейські молодіжні центри в Будапешті та Страсбурзі є головною опорою молодіжного сектора Ради Європи. Вони виступають освітніми лабораторіями для розробки стандартів якості молодіжної роботи та центрами зосередження інновацій у питаннях формування молодіжної політики. За допомогою Європейських молодіжних центрів Рада Європи пропонує молодим людям, а також формальним і менш формальним структурам молодіжного громадянського суспільства в континентальній Європі та за її межами, високоякісну освітню підтримку, захищений фізичний простір та умови для проживання, а також доступ до всіх секторів Ради Європи.

Європейські молодіжні центри у Страсбурзі та Будапешті є постійними структурами для реалізації молодіжної політики Ради Європи. Це міжнародні центри для навчання та проведення зустрічей з умовами для приживання учасників, де проводиться більшість заходів молодіжного сектору Ради Європи. Центри надають сучасне, легко адаптоване робоче середовище для проведення міжнародних заходів, зокрема в сфері неформальної освіти молоді, та мають кімнати для зустрічей з обладнанням для синхронного перекладу, бібліотеки, аудіовізуальні засоби і комп'ютери. Персонал центрів включає «внутрішню» команду консультантів з питань освіти, які надають освітню та технічну підтримку при підготовці, проведенні і подальшому супроводі заходів. Ключовим аспектом їхньої роботи є просування цінності міжнародної співпраці серед молоді, організацій, які представляють інтереси молодих людей, та різних молодіжних структур. Таким чином, центри сприяють обміну знаннями та належними практиками серед професіоналів у молодіжному секторі на національному і міжнародному рівнях.

Стандарт, який представляє Знак якості Ради Європи для молодіжних центрів, ґрунтується на концепції якості, сформованої багаторічною практикою Європейських молодіжних центрів у Страсбурзі та Будапешті. Ця концепція якості охоплює всі аспекти політики, програми, інфраструктури, управління та адміністрування центру і найкраще виражена і пояснюється п'ятьма відмінними особливостями того, чим займаються Європейські молодіжні центри Ради Європи і як вони це роблять:

Ціннісно-орієнтована освіта. Заходи Європейських молодіжних центрів сприяють ототожненню та прихильності цінностям Ради Європи за допомогою участі молодих людей у неформальній освіті.

Мультиплікативність соціального впливу. Заходи Європейських молодіжних центрів спрямовані на те, щоб підтримувати молодих людей у їхньому становленні як активних суб'єктів соціальних змін, а не тільки в їх індивідуальному розвитку й удосконаленні.

Вплив на молодіжну політику. Європейські молодіжні центри популяризують та проводять заходи щодо встановлення стандартів у сферах, які є важливими для молодіжної політики від європейського до місцевого рівня; заохочується інтенсивне співробітництво між практикою молодіжної роботи, молодіжними дослідженнями та молодіжною політикою.

Розвиток знань та освітня інновація. Європейські молодіжні центри виступають лабораторіями інновацій у молодіжній роботі та створення знань про молодих людей і про те, як працювати з молоддю за допомогою ціннісно-орієнтованої освіти. Здатність розвивати знання і створювати інновації забезпечується власною командою фахівців у сфері освіти.

Міжнародне співробітництво. Європейські молодіжні центри надають професіоналам і волонтерам молодіжного сектору можливість обмінюватися

досвідом та навчатися, перетинаючи національні кордони.

Додаткові переваги Знаку якості для центрів-кандидатів.

1) Розвиток якості.

Центри-кандидати можуть використовувати процес отримання Знаку якості для підвищення якості того, що вони пропонують молодим людям та молодіжному сектору у своїй країні. Державні органи, які бажають створити молодіжні центри, можуть використовувати процес отримання Знаку якості як керівництво по створенню центрів відповідно до стандартів Ради Європи. Такий розвиток якості передбачає самостійне визначення темпів підвищення рівня, оскільки центркандидат сам вирішує, наскільки швидко він може досягти необхідного стандарту. На підтримку цього процесу Рада Європи може надати центру-кандидату експертні рекомендації щодо концептуального та практичного формування молодіжної політики і молодіжної роботи, а також конкретні поради щодо розвитку якості інфраструктури, управління, адміністрування та освіти в молодіжних центрах, чия головна місія полягає в ціннісно-орієнтованій освіті молоді.

2) Навчання та ресурси.

Центри-кандидати можуть розраховувати на спеціальні та конкретні заходи підтримки. Приміром, вони мають можливість брати участь у щорічній зустрічі Європейської платформи молодіжних центрів, їх співробітники можуть брати участь в начальних заходах Директорату у справах молоді та спорту, центри мають доступ до освітніх матеріалів Директорату для внутрішнього використання та розповсюдження, а також отримують привілейований доступ до авторських прав для перекладу цих матеріалів. Мережева робота

Процес отримання Знаку якості відкриває для центрів-кандидатів можливість взаємодії зі складною сучасною інфраструктурою міжнародної мережевої роботи серед професіоналів і структур молодіжного сектору в Європі та

за її межами. З одного боку центри отримують доступ до участі у відповідних міжнародних заходах з обміну досвідом та знаннями, особливо в рамках Європейської платформи молодіжних центрів. З іншого боку, центри отримують підтримку за рахунок контактів з іншими структурами, які вже успішно отримали Знак якості та можуть допомогти порадою. Крім того, центри-кандидати отримують доступ до широкої європейської мережі експертів Директорату у справах молоді та спорту в галузі навчання, молодіжної політики, молодіжних досліджень та молодіжної роботи.

3) Публічність і престиж.

Отримання Знаку якості Ради Європи для молодіжних центрів надає центрам міжнародне інституційне визнання і підтвердження легітимності їхньої роботи, враховуючи інституційні відносини Ради Європи, її історію у справі створення стандартів та моральний авторитет філософії, що лежить в основі молодіжної роботи і політики. Це може допомогти центрам отримати визнання у себе в країні та за кордоном, а також в отриманні доступу до підтримки і ресурсів для виконання своєї місії. Крім того, присудження Знаку якості надає центру право на використання його візуальної ідентичності, в тому числі відповідних логотипів та рекламних матеріалів [1].

Якщо говорити про конкретне визнання компетенцій молодіжних працівників, то ключовою подією стало ухвалення у 2003 році Європейським керівним комітетом Ради Європи у справах молоді (CDEJ) рішення про створення портфелю проектів із неформальної освіти для молодіжних працівників [3].

Неформальна освіта – цілеспрямований добровільний освітній процес, який відбувається в різних середовищах, де навчання не обов'язково є єдиною діяльністю. Її параметри можуть відрізнятися і діяльність може здійснюватися з боку "оплачуваних" координаторів навчання (наприклад, молодіжних тренерів) або волонтерами (наприклад, молодіжними лідерами).

Діяльність планується, але не може бути організована відповідно до звичайної програми. Вона часто спрямована на конкретні групи. Документуються та оцінюються навчальні досягнення нетрадиційними способами.

Освітні філософи, такі як Хагер та Голідей (2009 р.), стверджують, що неформальне та неофіційне навчання за своєю природою є таким, що досить складно визнати, виміряти та викладати. Неформальне та неофіційне навчання є «невизначеним», «процесуальним», «опортуністичним і непередбачуваним» – коротше кажучи, його надзвичайно важко виміряти в певний момент часу. Автори припускають, оскільки сутність молодіжної роботи полягає в тому, що йдеться про неформальне навчання, будь-яка спроба виміряти або формалізувати її є згубною. Хагер та Голідей (2009 р.) стверджують, «неформальне навчання потрібно захищати від ентузіастів, які, намагаючись формалізувати його, зрештою змінюють його на щось інше, знищуючи його цінність».

Аналізуючи критиків, складно виміряти результати або наслідки роботи з молоддю, оскільки процеси роботи з молоддю є непередбачуваними й випадковими. Окрім того, говорячи про роботу з молоддю, ми маємо на увазі «м'які навички», такі як відповідальність, вдумливість, креативність, соціальні навички, критичне мислення та плекання довіри до себе, які складно виміряти. Процес роботи з молоддю розглядається як, по суті, унікальна зустріч між молодіжним працівником і молодою людиною [2].

На підставі цього рішення Рада Європи запросила групу експертів для того, щоб створити інструмент для опису досвіду і компетенцій у сфері молодіжної роботи, а також щоб дати можливість користувачам оцінювати і стежити за прогресом їх навчання. Європейське портфоліо для молодіжних працівників ґрунтується на функціональному аналізі того, ким вони мають бути та що мають робити. Виходячи з цього, були визначені основні повноваження, якими пропонують

користуватися особам як інструментом самооцінки, а потім отримувати зворотний зв'язок від своїх однолітків і колег. Було проведено тестування, в якому взяла участь контрольна група з 250 молодіжних працівників та молодіжних лідерів з усієї Європи (а також ті, хто зацікавились і завантажили портфоліо з інтернету), після чого було прийнято остаточну версію, яка була опублікована і поширена в 2007 році [1].

На основі консультацій, які проводились по всій Європі, група експертів визнала, що молодіжним працівникам необхідна неформальна освіта та навчальні заклади, щоб отримати інструмент, який допоможе їм:

- виявляти, оцінювати і записувати їхні компетенції;
- описувати їхні компетенції іншим;
- встановлювати свої власні цілі навчання та розвитку.

Висновки. Керівні принципи полягають в тому, що робота з молоддю повинна плануватися, генеруватися та оцінюватися разом з молодими людьми. Молоді люди повинні брати участь у процесі оцінювання, бути поінформованими про мету оцінювання та відчувати, що їхні думки призводять до змін. (Європейська Комісія 2015 р., 25, 28.) Молоді люди брали участь у проведенні оцінювання якості роботи з молоддю, проте нерегулярно, і крім того це залежало від муніципалітету та окремих молодіжних працівників. У деяких молодіжних центрах молодіжні працівники та молодь оцінюють діяльність центру за критеріями для відкритих заходів молодіжного центру. У деяких молодіжних центрах молодіжні працівники та молодь разом переробляли критерії для того, щоб їх використовували молоді люди. За підтримки молодіжних працівників, молоді люди також перевіряли молодіжні центри у своєму або сусідньому муніципалітеті. У деяких молодіжних центрах та муніципалітетах оцінка якості, яку проводить молодь, є регулярною практикою. У цих центрах або регіонах молоді люди пройшли навчання з принципів оцінки та критеріїв.

Ознайомлення з інструментом є важливим, оскільки це дає змогу молодим оцінювачам та перевіряючим зосередитися на спостереженні та представити аргументи для підтвердження їх оцінки. Проте досі існує потреба в інструменті оцінки якості, створеному спеціально для молоді. Мова та зміст існуючих критеріїв не завжди зрозумілі непрофесіоналам або дотримуються виключно в центрі. У будь-якому випадку участь молоді в оцінюванні якості вважається вирішальною.

Література:

1. Про затвердження Національного знаку якості та критеріїв якості для молодіжних центрів : Закон України від 03.08.2017 № 3284, редакція від 24.05.2019, підстава - z0477-19. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1061-17>.
2. Lasse S., Taija N. Оцінка якості молодіжної роботи: моделі самостійного та колегіального оцінювання. URL : <https://rm.coe.int/self-assessment-tool-for-youth-policy-ukrainian/168098b16a>.
3. Каммінгс Е. Робити правильно: забезпечення якості молодіжної роботи. URL : <https://www.kmu.gov.ua/news/u-svyatogirsku-vidbuvnya-ii-mizhnarodnij-forum-molodizhnih-centriv-vid-iniciativi-do-diyi>

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2017), The Law of Ukraine “On approval of the National Quality Mark and quality criteria for youth centers”, retrieved from : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1061-17>.
2. Lasse, S. and Taija, N. (2020), “Assessment of the quality of youth work: models of independent and peer assessment”, retrieved from : <https://rm.coe.int/self-assessment-tool-for-youth-policy-ukrainian/168098b16a>.
3. Kammings, E. (2020), “Doing the right thing: ensuring the quality of youth work”, retrieved from : <https://www.kmu.gov.ua/news/u-svyatogirsku-vidbuvnya-ii-mizhnarodnij-forum-molodizhnih-centriv-vid-iniciativi-do-diyi>.

Стаття надійшла до редакції 15.01.2020 р.